

ГОД. XX.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 37.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Издаје за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свагда 6 дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

ЈЕЦА ДОБРИНОВИЋКА.

Било је то године 1868. када је одласком готово половине чланова наше позоришне дружине у Београд, настала нека празнина, коју је ваљало попуњити.

Много се тражило, доста се натезало, док се могла накнадити та несташница у снагама глумачким.

Мушких чланова напхисмо још некако, али је велика оскудица била у глумицама, које би позване биле да приказују улоге комичних старица.

У тој неприлици послужи ме добра срећа, те нађох у Карловцима оно, што тражих, нађох: „нашу Јецу“, која, ето, данас, слави два-

десетпетогодишњинцу свога глумовања на нашој позорници.

По мом дужем наговору одлучи се на по-слетку, да ступи у нашу позорницу друшину, али једино под тим условом, да што чешће игра само старје улоге.

Бадава сам јој говорио, узалуд сам јој разлагао, да би она по младости, по лепој појави, по љубкости својој могла играти улоге и друге врсте: она остаде при томе, да је у ње нарочити дар само за приказивање старијих жена.

Према тој жељи јој изашла је овде, у Новоме Саду, на позорници први пут у улози Ане у „Шарану“, 4. новембра 1868. и — допала се.

И она је и даље играла улоге те врсте и у томе достигла заиста велико савршенство.

Што је чешће глумила улоге те врсте, све је већма и већма напредовала и у приказивачкој уметности, а ту јој је много помагало и помаже то, што улоге своје оживљава жаром срца свога, што увек природним, живим бојама црта компичне слике људских будалаштина, па их уз то заодева доброћудношћу и пикантним пецкањем.

Нико у нас не уме данас тако верно приказивати на позорници женске типове из нашег народног живота; нико не уме тако живо да нам изнесе: пунце, стрине, куме, зле, језичне, заједљиве жене, сплеткашице, брбљусе, чанколIZE, оштроконије, па тек оне ројтанске покондирине тикве.

За потврду тога доста је да напоменемо улоге јој, као што су: Станићка, у „Мамици“, Перса, у „Чизмару и вампиру“, Мекићка, у „Војничком бегунцу“, Мутибарићка, у комаду: „Еј, људи што се не жените“, Ката Пратљачиница, у „Новом племићу“, Ракила, у „Циганцину“, Наста Сомчићка, у комаду: „Нашла врећа закрпу“, Чигрићка, у комаду: „Рат у миру“, ЧанколIZA Сара, у „Покондиреној тикви“, Маркеза Монтефијорска, у „Дон Цезару од Базана“, Волмутовца, у „Фабрицијусовој ћерци“, Истирка, у комаду: „Жене у уставном животу“, Петровићка, у комаду: „Француско-пруски рат“, Ана, у „Шарану“, Динтерова, у комаду: „Госпође и хусари“, Шлегловица, у „Ултиму“, Фрошарка, у комаду: „Две спротнице“, Колумба, у „Последњем љубавном писму“, Рогошкња, у „Зецу“, крезубу бабу, у „Распикући“, и т. д.

Не би било краја, кад бисмо хтели навести редом све улоге јој, од којих она сваку, па и најмању, израђује, црту по црту с највећом виртуозношћу.

Похвале је вредно у „наше Јеце“, што јој је сва брига и старање, да јој свака улога сама из себе порасте као нека органска целина, те тако корак по корак долази до оне компичне висине, коју је песник намерно улови.

Она том и таквом простом, једноставном игром својом постизава то да јој је приказ увек истинит и веран природи.

*

Шта чини пажња, добра воља, озбиљна студиа, наклоност стручној поуци и послушност, видимо сви с највећим уживањем и правом радошћу на „нашој Јеци“, која је на наше очи из дана у дан напредовала и себе у својој струци усавршила.

Није доста ако глумица сама о себи каже, да се у својој струци усавршила: треба то и други да признају.

Како то лепо каже Гете у свом „Фаусту“:

„Doch hilft es nichts mich so zu nennen,
Wo sind die Leute, die mich anerkennen?“

„Јец“ је наш позорнички свет то и признао, гледајући, како је позорница постала за њу прека потреба, услов животу јој, без кога не може да буде.

Појмови „живети“ и „глумити“ њој су једни исти и неразлучни. Шта више њој је позорнички лек у болести јој телесној и невољи душевној.

Ако се кад озловољила и растужила са разних неприлика, које је доживела у животу свом: увек би је глумачка уметност измиривала са јавом, соколила је, да не клоне у тешкој борби за опстанком.

*

У шаровитој промени позорничног живота, окружена поштовачима уметности јој, праћена љубављу од једних, а од других завишћу и злоробом, била је и остала је с доброћудним осмехом на уснама, с поштенним срцем, бистром главом и дарежљивом руком за својту и родбину своју, уметница, а не глумица-лакрдјашница.

Заиста је реткост, да се у које глумице нађе заједно дар с бистрим разумевањем и с жарком вољом к уметности!

И та ретка сретна заједница наша се, ето,

у „наше Јеце,“ која се баш одликује сазнавањем свете дужности спрема вештине, дужности, којој ће једва ко, ма како велика дара био, моћи колико треба одговорити.

Али и цео живот наше јубиларке ван позоришта, није ништа друго, него права школа за њу.

Свуда уме она наћи штогод да расмотри, да научи.

Она приказује своје улоге увек природно и истинито, а не тражи да игром својом произведе ефекат или пљескање. Она се никад не истиче својом улогом напред, да од штете буде при осталих приказивача и утиску комада у целини.

Такав прегор самога себе ретко је наћи, нарочито у глумица.

*

Свој карактер обележила је најбоље „наша Јеца“, кад ми је одговорила на нека моја питања.

Ево их:

Коју врлину цените највећма? — Човечно поступање.

Која је особина у човеку најлепша? — Поштење.

А у женскињу? — Добродушност.

Које је ваше најмилије занимање? — Глумовање.

Шта зовете срећом? — Породичан живот.

А несрећом? — Кад изгубимо оне, које волимо.

Које улоге, што сте их створили, цените највише? — Мутибарићку, Станићку, Рогошкнију, Прањачиницу, Мекљку.

Шта вам је најнесносније? — Грамжење за новцем.

Шта вас растужује највише? — Кад видим сироче без оца и мајке како се пат.

Шта вас највише теши? — Нада и успомена.

Који вам је песник најмилији? — Бранко.

Коју песму певате најрадије? — Лисје жуте веће по дрвећу.

У чему је јачина женина? — У томе, да уме сносити невоље.

Шта је ваша девиза? — Чинити добро и пустити свакога да говори шта хоће.

Ти одговори говоре јасније, него дуги описи; из тих реченица може се лако саставити карактер те свима нам миле и драге јубиларке.

*

Глумци и глумице не остављају након себе успомене свога дара. Највећа слава глумчева у прошлости разиђе се као магла, те остане само мрачна успомена сећања, да је био. Али какав је био, какав је допста у *истини* био: не да се више нацртати, ни описати.

Већ је Лесинг рекао о томе: „Ох, што нисмо кадри да сликамо непосредно очима! На дугу путу из ока у руку, у кичицу, колико ли се ту не изгуби!“

Ваљало би, дакле, више писати о уметницима него о ма ком другом, који својим створивима говори сам о себи, па чак и далеком потомству након себе.

Према томе нека буде име „наше Јеце“ у аманет српској глумачкој уметности!

Живила нам дуго и дуго на дилу и понос нашег позоришта.

Слава јој!

И С Т И Ђ И

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(„Честита“), шаљива игра у 1. чину, са певањем, од Косте Трифковића.

Исти дан са Савићевом драмом: „Маријом“ приказан је и овај Трифковићев вешто заплетени и занимљиво расцртани, фино шалом и местимице згодном сатиrom зачињени комад. стари, увек добро дошли знаац наше публике, која још увек с највећим пијететом одаје пошту незаборавному Кости Трифковићу. Наши глумци су се очевидно журили, да своје улоге одиграју

што брже, само да што пре почне приказ „Марије.“

Г. Лукић и гђа Лукићка одиграше своје улоге, као Спира Грабић и Мара, познатом својом виртуозношћу. Уз њих добро пристајаху г. Бакаловић, као берберица Јоаким Сапун, и гђа Васиљевићка, као собарица Софка. Г. Тодосић је добро приказао и страх и љубомору Стеве Грабића, али нека тако не брза, пак ће бити још и бољи.

Ј. Хр

Издаје управа срп. нар. позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

37. Представа.

У ДУНЂЕРСКОМ ПОЗОРИШТУ.

Ван претплате.

У ПРОСЛАВУ ДВАДЕСЕТПЕТОГОДИШЊЕГ ГЛУМОВАЊА Ј. ДОБРИНОВИЋЕ.

У Новоме Саду, у суботу 8. (20.) априла 1895.

ПРВИ ПУТ:

З Е Ц.

Шала у 3 чина, од И. И. Мјасницкога, превео с руског Милован Ђ. Глишић. — Редитељ:
Добриновић.

ОСОБЕ:

Александар Васпљевић Спјеш- њев, адвокат — — — Добриновић.	Пелагија Ивановна Рогошкиња. њена тетка — — — — Ј. Добриновићка.
Олга Сергијева, његова жена С. Бакаловићка.	Андреја Андрејић Насосов, тр- говац — — — — — Васиљевић.
Мара њихово дете — — — М. Козловићева.	Личков, писар адвокатор — Стефановић.
Варвара Андријева Мпшурина Овјегина — — — — — Д. Ружићка.	Пјајфер, доктор — — — — — Николић.
Љубица, њена кћи — — — М. Марковићка.	Васиљевна, дадиља } код Д. Туцаковићева. Глаша, слушкиња } адвоката З. Ђуришићева.
Јевђеније Лавовић Краснопољ- ски, професор — — — Спасић.	Агафјушка } слушкиње код Љ. Душановићка Аксињушка } Рогошкиње Д. Весићева.
Тађана Григоријева Кашкина, млада удовица — — — Д. Васиљевићка.	

Догађа се у Москви. Први чин: „Нађушен траг“, код Спјешњева. — Други чин: „Потера“,
код Рогошкиње. — Трећи чин: „Ухваћен зец“, код Спјешњева.

Јеца Добриновићка излази данас на позоришту први пут после своје дуже болести.

Ко од наших поштованих претплатника жели своју ложу или своја места и за ову представу
задржати, нека изволи ту намеру своју изјавити у књижари браће М. Поповића најдуже до 10.
сахата пре подне. Претплатници добијају ложу своју или места своја по претплатној цени.

1. Увод у „Словенске мелодије“, од Титла. — 2. „Смеса од „Српских песама, од Дубека.
3. „Словенске песме“, Ротонги од Драгона.

Почетак тачно у 7¹/₂ свршетак у 10 сахата.